

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ
У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ**

**Харків
2021**

Протидія корупції у публічній службі: методичні матеріали і рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання другого (магістерського) рівня галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право” / уклад.: М. С. Ковтун. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021.

У к л а д а ч і: М. С. Ковтун

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № від __.__.2021 р.)*

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

1. В С Т У П

Протидія корупції у публічній службі – навчальна дисципліна, метою якої є опанування студентами знань про поняття та види корупції у публічній службі, її наслідки для суспільства і держави, теоретичні та правові засади протидії, особливості формування та реалізації державної антикорупційної політики, суб'єктів протидії корупції у публічній службі, антикорупційні обмеження публічних службовців, особливості запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, правила етичної поведінки публічних службовців, фінансовий контроль та інші механізми протидії корупції у публічній службі, юридичну відповідальність публічних службовців за вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, зарубіжний досвід протидії корупції у публічній службі, вироблення у студентів умінь практичного застосування законодавства, що регулює відносини у сфері протидії корупції у публічній службі.

Завдання навчальної дисципліни полягають у засвоєнні основних понять у сфері протидії корупції у публічній службі, положень щодо державної антикорупційної політики та суб'єктів протидії корупції у публічній службі, антикорупційних обмеження публічних службовців, запобігання і врегулювання їх конфлікту інтересів, правил етичної поведінки публічних службовців, фінансового контролю та інших механізмів протидії корупції у публічній службі, юридичної відповідальності публічних службовців за вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, а також зарубіжного досвіду у сфері протидії корупції у публічній службі.

Навчання відбувається у формі лекцій, практичних занять, індивідуальних і групових консультацій, самостійної роботи студентів, виконання ними індивідуальних завдань. Якість засвоєння матеріалу перевіряється на заліку.

У результаті оволодіння навчальною дисципліною “Протидія корупції у публічній службі” студенти п о в и н н і:

з н а т и сутність основних категорій у сфері протидії корупції у публічній службі, правові засади її протидії, особливості формування та реалізації державної антикорупційної політики, види суб'єктів протидії корупції у публічній службі, їх компетенцію, антикорупційні обмеження публічних службовців, особливос-

ті запобігання і врегулювання конфлікту їх інтересів, правила етичної поведінки публічних службовців, особливості фінансового контролю та інших механізмів протидії корупції у публічній службі, юридичної відповідальності публічних службовців за вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, а також провідний зарубіжний досвід протидії корупції у публічній службі;

у м і т и використовувати отримані знання у практичній діяльності; вільно орієнтуватись у системі нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері протидії корупції у публічній службі; правильно тлумачити та застосовувати правові норми, що регулюють відносини у сфері протидії корупції у публічній службі; використовувати досягнення юридичної науки для вирішення професійних завдань у сфері проходження публічної служби, зокрема щодо протидії в ній корупції; користуватись науковою і спеціальною літературою, електронними та іншими інформаційними джерелами.

Зважаючи на численність нормативно-правових актів, що регулюють відносини у протидії корупції у публічній службі, при вивченні навчальної дисципліни “Протидія корупції у публічній службі” студентам пропонується здійснювати пошук необхідних актів на веб-сайті Верховної Ради України: www.zakon1.rada.gov.ua

Для вивчення навчальної дисципліни рекомендовано таку літературу:

Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посіб. / С. М. Клімова, Г. С. Крайник, С. Н. Ніколайчук та ін.; за заг. ред. А. В. Роздайбіди. Х.:МАДРИД, 2014. 364 с.

Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні: навч. посіб. / [І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко та ін.]. К.: Ліра-К, 2016. 192 с.

Гаращук В. М. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні: монографія / В. М. Гаращук, А. О. Мухатаєв. Х.: Право, 2010. 144 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Клімова С. М. Організація запобігання та протидії кору-

пції в Україні: навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова. – Х.: Магістр, 2012. 180 с.

Настюк В. Я. Корупція, відповідальність, компроміс: адміністративні та кримінально-правові аспекти: монографія / В. Я. Настюк, В. В. Бєлевцева, О. М. Лемешко. Х.: Право, 2010. 152 с.

Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. К.: ВД Дакор, 2016. 496 с.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. К.: Конус-Ю, 2007. 735 с.

Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління: монографія. Тернопіль: Астон, 2007. 98 с.

Токар-Остапенко О. В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні. Київ: НІСД, 2013. 48 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № ___ від _____ р.)

3. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Т е м а	Усього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1	Організаційно-правові засади протидії корупції у публічній службі	12	2	2	8
2	Правила етичної поведінки публічних службовців	12	2	2	8
3	Захист викривачів	12	2	2	8
4	Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції у публічній службі	12	2	2	8
5	Фінансовий контроль у публічній службі: поняття та система заходів	12	2	2	8
6	Правові засади та порядок здійснення декларування	12	2	2	8
7	Обмеження публічних службовців, пов'язані із запобіганням корупційним та пов'язаним із корупційними правопорушенням	12	2	2	8
8	Конфлікт інтересів публічних службовців: запобігання та врегулювання	12	2	2	8
9	Антикорупційна експертиза та інші механізми протидії корупції у публічній службі	12	2	2	8

10	Адміністративна відповідальність публічних службовців за правопорушення, пов'язані із корупцією	12	2	2	8
	Разом	120	20	20	80

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Організаційно-правові засади протидії корупції у публічній службі

П л а н

Питання для обговорення

1. Поняття та види (рівні) корупції у публічній службі.
2. Правові засади протидії корупції у публічній службі.
3. Поняття і основні засади державної антикорупційної політики.
4. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції у публічній службі, їх види та компетенція.
5. Участь громадськості у заходах щодо протидії корупції у публічній службі.

З а в д а н н я

1. Складіть схему взаємодії суб'єктів, що беруть участь у протидії корупції в публічній службі: Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національна поліція. Зробіть аналіз їх повноважень у цій сфері.

2. Національне агентство з питань запобігання корупції 22 червня 2017 року затвердило Стратегію розвитку Національного агентства з питань запобігання корупції на 2017-2020 роки та плани з її реалізації та оприлюднило її на своєму офіційному веб-сайті (URL : [www//nazk.gov.ua](http://nazk.gov.ua)).

Зробіть юридичний аналіз Стратегії. Чи було досягнуто короткострокових цілей, які передбачалися Стратегією? Відповідь аргументуйте.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. Офіц. вісн. України. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14.10.2014 р. *Там само.* 2014. № 87. Ст. 2473.

Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. *Там само.* 2014. № 87. Ст. 2472.

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. *Там само.* 2015. № 63. Ст. 2075.

Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Там само.* 2014. № 87. Ст. 2471.

Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. *Там само.* 2016. № 6. Ст. 295.

Про основи національної безпеки: Закон України від 19.06.2003 р. *Там само.* 2003. № 29. Ст. 1433.

Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 р. *Там само.* 1994. № 11. Ст. 51.

Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. *Там само.* 2015. № 38. Ст. 1146.

Стратегія розвитку Національного агентства з питань за-

побігання корупції на 2017 -2020 роки та плани з її реалізації : рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 22.06.2017 р. № 234. URL : <https://nazk.gov.ua/strategiya-rozvytku-na-2017-2020>.

Корупційні ризики в діяльності державних службовців: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.04.2011 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>

Бенедик В. І. Проблеми визначення поняття та правового статусу викривачів у антикорупційній діяльності. *Корупція в Україні: питання протидії* / за заг. ред. В. М. Гарашука. Х.: ФОП Панов А.М., 2015. С. 128-157.

Гарашук В. М., Мухатаєв А. О. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні: монографія. Х.: Право, 2010. 144 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Руденко М. В. Органи прокуратури України як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції: теорія, новачі, шляхи оптимізації. *Право України*. 2015. № 6. С. 70-76.

Скулиш Є. Державне бюро розслідувань як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції. *Право України*. 2015. № 12. С. 30-36.

Холодницький Н. Корупція як загроза для суспільства та держави: загальнотеоретична характеристика. *Вісник прокуратури*. 2016. № 7. С. 18-24.

Участь громадськості у заходах запобігання корупції як запорука успішної антикорупційної політики: роз'яснення Міністерства юстиції України від 26.08.2011 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0059323-11>

Т е м а 2. Правила етичної поведінки публічних службовців

П л а н

Питання для обговорення

1. Правила етичної поведінки публічних службовців: поняття, значення, правове регулювання. Кодекси етики у публічній службі.
2. Види правил етичної поведінки публічних службовців.
3. Суб'єкти забезпечення дотримання публічними службовцями правил етичної поведінки, їх повноваження.

3. Під час проведення оцінювання результатів службової діяльності заступник начальника Управління з питань роботи зі зверненнями громадян Секретаріату Кабінету Міністрів України М. отримала негативну оцінку. Підставою для такої оцінки стали численні скарги громадян з приводу некоректної поведінки М., що проявлялась у підвищенні нею тону та неповажному ставленні під час особистого прийому. Поряд з цим, Державним секретарем Кабінету Міністрів України протягом року неодноразово робились М. усні зауваження з приводу недопустимості вбрання на службі досить відвертого одягу, коротких спідниць та прозорих суконь. М., вважаючи оцінювання щодо неї упередженим, оскаржила його результати. Поряд з іншим, у скарзі М. вказувалось на відсутність конкретних вимог до одягу державних службовців, відсутність об'єктивних критеріїв щодо визначення його пристойності, а також кваліфікації неповажного ставлення (підвищеного тону) відносно громадян.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Охарактеризуйте юридичне значення правил етичної поведінки державних службовців.

4. Начальник департаменту Міністерства фінансів України Н. під час проведення виборів народних депутатів в ефірі одного з політичних ток-шоу гостро розкритикував керівництво Національного банку України, назвавши його політику непрофесійною та такою, що веде до зубожіння населення. За цим фактом Н. був притягнений до дисциплінарної відповідальності і на нього було накладено дисциплінарне стягнення у формі догани. На думку Н., його дії були цілком правомірними і не містили складу дисциплінарного проступку, адже визначений Кабінетом

Міністрів України обов'язок державних службовців утримуватись від публічної критики діяльності державних органів суперечить положенням Конституції України щодо свободи думки і слова.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте особливості лояльності як правила етичної поведінки державних службовців.

5. Одного дня на рекламних щитах міста обласного значення з'явилося фото голови облдержадміністрації Р. із закликом голосувати за опозиційну політичну партію. Поряд з цим, на вулицях міста роздавались політичні листівки разом із фото та підписом Р. Справжність фото та автентичність підпису Р. підтвердив, проте своє відношення до рекламних щитів і політичних листівок заперечував, називаючи їх провокацією політичних опонентів. Більше того, Р. заявив, що на час вказаних подій він знаходився на лікарняному. За анонімною скаргою Президентом України відносно Р. було порушене дисциплінарне провадження, що мало результатом накладення на Р. стягнення у формі попередження про неповну службу відповідність.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Розкрийте особливості дисциплінарної відповідальності державних службовців за порушення вимог політичної нейтральності.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Там само*. 2016. № 3. Ст. 149.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. *Відом. Верхов. Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.

Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 23.07.1996 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_788.

Модельний кодекс поведінки публічних службовців: Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R (2000) 10 від 11.05.2000 р. *Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України*; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 713-735.

Про затвердження Типових правил внутрішнього службового розпорядку: постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2016 р. *Офіц. вісн. України*. 2016. № 29. Ст. 1175.

Про затвердження Загальних правил поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. *Там само*. 2016. № 74. Ст. 2493.

Про затвердження рекомендацій щодо зовнішнього вигляду (дрес-коду) працівників Секретаріату Кабінету Міністрів України: наказ Міністра Кабінету Міністрів України від 30.09.2010 р. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=243701680>

Василевська Т. Е. Етика державних службовців і запобігання конфлікту інтересів: навч.-метод. м-ли. К. : НАДУ, 2013. 76 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Ковтун М. С. Щодо принципу політичної неупередженості державної служби. *Актуальні питання реалізації нового Закону України "Про державну службу"*: матеріали Всеукр. форуму вчених-адміністративістів (м. Запоріжжя, 21 квітня 2016 р.); за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Запоріжжя: ЗНУ. 2016. С. 142-143.

Письменний І., Серьогін С. Дотримання етичних засад управління посадовими особами органів публічної влади як засіб протидії корупції. *Актуальні проблеми державного управління*. Вип. 1 (31). Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2008. С. 190-197.

Федчишин С. А. Питання участі державних службовців у політичній діяльності в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2015.

Т е м а 3 . Захист викривачів

П л а н

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Державний захист викривачів. Повноваження уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів.
2. Здійснення перевірки за повідомленням викривача: порядок та підстави.
3. Канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, їх види. Забезпечення їх функціонування.
4. Права та гарантії захисту викривачів. Захист трудових прав викривачів.
5. Підстави для отримання винагороди викривачем, порядок її виплати.

З а в д а н н я

6. Проаналізуйте повноваження Національного агентства запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро України, уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції органів державної влади, та визначте повноваження кожного з них щодо захисту викривачів.

7. До уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції М-ї районної державної адміністрації надійшло повідомлення від А. про вчинення державним службовцем цієї районної державної адміністрації К. правопорушення пов'язаного з корупцією.

Визначте порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача. Який порядок здійснення перевірки анонімого повідомлення.

8. Спеціаліст відділу кадрів районної державної адміністрації М. повідомив Національне агентство з питань запобігання корупції, що йому стало відомо про те, що його безпосередній керівник – Голова районної державної адміністрації С. уклав угоду про постачання канцелярських товарів з ТОВ, директором якого є його син. Одразу після цього М. був звільнений з займаної посади за п.2 ч.1 ст. 40 КЗпП України у зв'язку з виявленням його невідповідності займаній посаді.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Які гарантії має особа, яка повідомляє про відомі їй порушення Закону України «Про запобігання корупції»? Визначте порядок розгляду анонімних повідомлень.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо викривачів корупції: Закон України від 17.10.2019 р. № 198. *Там само*. 2019. № 91. Ст. 3008.

Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від від 23.12.1993 р. *Відом. Верх. Ради України*. 1994. № 11. Ст. 51.

Експертний висновок на проект Закону України «Про захист викривачів корупції» підготовлений Центром політико-правових реформ. URL : <https://pravo.org.ua/ua/news/20873501-ekspertniy-visnovok-na-proekt-zakonu-ukrayini-pro-zahist-vikrivachiv-koruptsiyi>.

Бенедик В. І. Інститут викривачів в Україні : проблеми визначення поняття. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 4. С. 212-215.

Загинеї З. Викривачі корупції : quid prodest? *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. №2.

Ч.1. С.125-136.

Косиця О. О. Імплементация стандартів Європейського Союзу в адміністративно-правовий механізм захисту прав викривачів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 6. Том 2. 2018. С. 76-79. URL : http://apnl.dnu.in.ua/6_2018/tom_2/21.pdf.

Косиця О. О. Викривач як суб'єкт протидії корупційним та іншим порушенням законодавства. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1/2019. С.133-136.

Костенко О. О. Деякі аспекти ролі викривачів (whistleblowers) у протидії правопорушенням. *Право України*. 2016. №6. С.188-194.

Мусієнко О. П. Адміністративно-правові заходи запобігання та протидії корупції в органах виконавчої влади і місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. Наук: спец. 12.00.07. Київ, 2017. 242 с.

Правовий захист викривачів / за заг. ред. О. В. Нестеренко, О. Ю. Шостко. Харків: ТОВ « Видавництво «Права людини», 2016. 94 с.

Пузирний В., Іванець М. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. В. 2 (14). С.71-76.

Шостко О. Ю. Правовий захист викривачів корупційних правопорушень. *Юридичний науковий електронний журнал: електрон. наук. фах. вид.* 2017. № 3. С. 146–150.

Яременко С., Яременко О. Погляд із середини на деякі актуальні питання: викривачі корупції. *Місцеве самоврядування*. № 12, грудень, 2019. С. 2-6.

Т е м а 4. Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції у публічній службі

(заняття проводиться у форматі круглого столу)

П л а н

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Міжнародні стандарти протидії корупції у публічній службі.
2. Досвід ЄС у протидії корупції у публічній службі.
3. Протидія корупції у публічній службі в США.
4. Протидія корупції у публічній службі : досвід Сінгапуру та інших країн Азії.

Список нормативно-правових актів та літератури

Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р., ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р., Законом України від 18.10.2006 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р., ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_102.

Про основи законодавства про антикорупційну політику: модельний закон, затверджений постановою Міжпарламентською асамблеєю держав-членів СНД від 15.11.2003 р. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show-/997_944.

Про двадцять керівних принципів боротьби з корупцією: Резолюція Комітету Міністрів Ради Європи від 06.11.1997 р. URL : http://crimcor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/article;jsessionid=ADD49945492AB4622122873FCCB7BD8D?art_id=48068&cat_id=46352.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Балакарева І. М. Прозорість та відкритість державного управління як базовий міжнародно – правовий стандарт протидії корупції. *Корупція в Україні: Питання протидії*. 2015. №16.

С. 55-71.

Бондаренко В. А., Пустова Н. О. Зарубіжний досвід законодавчого регулювання запобігання корупції в системі публічної служби та імплементація норм міжнародного права в законодавчу базу України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2016. Вип. 2. С. 177–186.

Гилевская М. Анализ антикоррупционной программы Сеула. *Безопасность : сайт*. URL: <http://sb.biz.ua/analiz-antikorrupcionnoj-programmy-seula-gilevskaya-m/> (дата звернення: 08.11.2017).

Дем'янчук Ю. В. Актуальні проблеми протидії корупції з урахуванням зарубіжного досвіду. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. № 17. С. 112–115.

Задирака Н., Кабинець Р. Світовий досвід запобігання та протидії корупції: до питання про інтеграцію законодавства України до права Європейського Союзу. *Віче*. 2014. № 10. С. 27–29.

Лі Куан Ю. Сингапурська історія. Мемуари Лі Куан Ю. Т.1. Наш формат. 2011. 550 с.

Лі Куан Ю. «сингапурська історія. Мемуари Лі Куан Ю. Т.2. Наш формат. 2011. 683 с.

Литвиненко В. Зарубіжний досвід організації та діяльності суб'єктів протидії корупції та можливості його використання в Україні. *Публічне право*. 2015. № 4. С. 175-181.

Марчук М. П. Окремі аспекти долучення України до міжнародних стандартів співробітництва у сфері протидії корупції. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 4. С. 275-279.

Матюхіна Н. П. Дискусійні питання щодо корупції в правоохоронних органах (зарубіжний досвід). *Правове забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: м-ли семінару* (м. Харків, 27 трав. 2011 р.). Х.: Оберіг, 2011. Вип. 2. С. 231-235.

Москаленко Н. В. Досвід США щодо побудови системи запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1 (20). С. 209–214.

Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. *Ефективність державного управління*. 2015. № 43. С. 52–57.

Нонік В. В. Сінгапурська антикорупційна історія: досвід для України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10. 2017. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1509>.

Поліщук А. Правила протидії корупції і досвід для України: Грузія та Сінгапур. *Национальный юридический журнал: теория и практика*. 2016. № 5. С. 166–169.

Решота В. В. Досвід державної політики із запобігання та протидії корупції в Грузії. *Демократичне врядування*. 2013. № 11. URL: http://vivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik11/fail/Reshota.pdf.

Романюк Б. В., Бусол О. Ю. Законодавство України та зарубіжних країн щодо протидії корупції. Міжнародний досвід боротьби з корупцією: монографія. Рада нац. безпеки і оборони України, Міжвідом. наук.-дослід. центр пробл. боротьби з організованою злочинністю. К. : ТОВ «Поліграф-Сервіс», 2010. 627 с.

Рудой К. М. Запобігання корупції як напрямок забезпечення міжнародної безпеки. *Правова держава*. 2015. № 19. С. 69–73.

Сиротин А. Лечение «заразной жадности»: борьба с коррупцией в Сингапуре // *Ежедневный журнал* : сайт. URL: <http://www.ej.ru/?a=note&id=30991>.

Соснін О.В. Про необхідність використання світового досвіду у боротьбі з корупцією у вітчизняній практиці. Віче: Громадсько-політичний і теоретичний журнал. 2014. № 1-2. С. 16-18.

Червякова О. Б. Антикорупційні стандарти державної служби. *Актуальні питання реалізації нового Закону України «Про державну службу»: м-ли Всеукр. форуму вчених-адміністративістів* (м. Запоріжжя, 21 квітня 2016 р.); за заг. ред. Т. О. Коломоець. Запоріжжя: ЗНУ, 2016. С. 171-173.

Чумак В. В. Досвід країн Балтії та Грузії щодо протидії корупції в органах внутрішніх справ та можливість його використання в Україні. *Право і Безпека*. 2014. № 4 (55). С. 149–154.

Шкуропат О. В. Міжнародний досвід антикорупційної політики. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія «Управління». Вип. 1. 2014. С. 356-369.

Шмаль Л. Сінгапурська модель протидії корупції: досвід для України. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2. С. 110-118.

Яцків І. Деякі питання застосування міжнародних механізмів протидії корупції в Україні. *Право України*. 2010. № 11. С. 259–265.

Т е м а 5. Фінансовий контроль у публічній службі: поняття та система заходів

П л а н

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Поняття та види заходів фінансового контролю в публічній службі.
2. Моніторинг способу життя публічних службовців.
2. Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента.
3. Порядок повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування: підстави для повідомлення та форма повідомлення.
4. Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб.

З а в д а н н я

9. 21.09.2020 р. заступнику директора Департаменту організації роботи із запобігання та виявлення корупції НАЗК Л. було нараховано заробітну плату за вересень 2020 року на суму 105 404,60 грн. Заробітна платня йому була виплачена частинами: 21.09.2020 р. - 55 000,00 грн. та 06.10.2020 р. - 50 404,60 грн. Щодо Л. було складено протокол про вчинення ним адміністративного правопорушення за ч. 2 ст. 172⁶ КУпАП,

оскільки він не повідомив про суттєві зміни у майновому стані до 01.10.2020 р.

Л. вважає, що в його діях відсутній склад адміністративного правопорушення, оскільки він отримав заробітну платню частинами, кожна з яких не перевищує 50 прожиткових мінімумів.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має приймати суд? Який порядок повідомлення суб'єктом декларування про зміну у своєму майновому стані?

10. 20 лютого 2020 р. стосовно голови М-кої районної державної адміністрації Р. склали протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 172⁶ КУпАП. З протоколу вбачається, що Р. не повідомив про суттєві зміни у майновому стані, а саме про те, що його дружина 02.02.2020 р. купила транспортний засіб Toyota RAV4 2019 р. вартістю 915 000,00 грн.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затверджене рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 3. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/2-1.pdf>.

Форма повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування, затверджене рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. №3. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/9.pdf>

Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, затверджене рішенням Національ-

ного агентства з питань запобігання корупції від 06.09.2016 р. №20. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/18.pdf>

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред. : Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Корко К. Г. Вимоги щодо декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру та оприлюднення декларацій. *Бюл. М-ва юстиції України*. 2012. № 11. С. 147–150.

Панфілов О. Є. Проблеми адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю. *Правове життя сучасної України: м-ли міжнар. наук. конф.* (м. Одеса, 20-21 квіт. 2012 р.). О.: Фенікс, 2012. Т. 2. С. 31-33

Погорецький М., Бусол О. Удосконалення механізму декларування доходів та видатків осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та членів їх сімей як один із чинників зниження рівня корупції в Україні. *Вісник Нац. акад. прокуратури України*. 2009. № 2. С. 85-92

Т е м а 6. Правові засади та порядок здійснення декларування

П л а н

П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Декларування як захід фінансового контролю в публічній службі.
2. Типи декларацій: строки подання та звітний період, який охоплюється кожною.
3. Інформація, що зазначається в декларації.
4. Контроль та перевірка декларацій.

З а в д а н н я

11. Щодо головного державного ревізора-інспектора Центральної ОДПІ м. Харкова ГУ ДФС у Харківській області С.

було складено протокол про вчинення ним адміністративного правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 172⁶ КУпАП. С. не своєчасно подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за попередній звітний рік. Декларація була подана до Єдиного державного реєстру декларацій лише 01.04.2020 р. о 07 год.04 хв., в той час як мав би подати декларацію до 31.03.2020 р.

С. свою вину у вчиненні інкримінованого йому правопорушення не визнає. С. пояснив, що протягом тижня, перебуваючи на робочому місті намагався зареєструватись в системі, але якісного з'єднання та можливості подання досягнуто не було, тому він зміг внести інформацію до декларації лише о 07:04 год. 01.04.2020 р. Крім того С. перебував з 26.03.20 р. по 31.03.20 р. на лікарняному, крім того у нього особливі умови праці, а саме велика завантаженість, що ускладнює можливість подати декларацію завчасно, а тому в його діях відсутній склад адміністративного правопорушення.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має прийняти суд? Чи буде вважатися поважною причиною не своєчасного подання декларації перебування особи на лікарняному (вдома, на стаціонарі), у відпустці (в Україні, за кордоном, у зв'язку з вагітністю і пологами, по догляду за дитиною), у відрадженні (в Україні, за кордоном), відсутність в особи електронного ключа, відсутність доступу до мережі Інтернет?

12. Ознайомтеся з роботою Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (URL : <https://public.nazk.gov.ua/>). Скориставшись Рекомендаціями при роботі з реєстром, визначте послідовність дій при поданні декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р.

Офіц. вісн. України. 2014. № 87. Ст. 2474.

Порядок проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджена рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.02.2017 р. № 56. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0201-17>.

Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затверджене рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 11.08.2016 р. № 3. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/2-1.pdf>.

Порядок формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджене рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. №3. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/7.pdf>.

Форма декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затверджене рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 р. №3. URL : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/8.pdf>

Рекомендації при роботі з Єдиним державним реєстром декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. URL : <https://nazk.gov.ua/uk/department-perevirky-deklaratsiy-ta-monitoryngu-sposobu-zhyttya/rekomendatsiyi-pry-roboti-z-yedrd/>

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред. : Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Корко К. Г. Вимоги щодо декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру та оприлюднення декларацій. *Бюл. М-ва юстиції України.* 2012. № 11. С. 147–150.

Панфілов О. Є. Проблеми адміністративної відповідальності за порушення вимог фінансового контролю. *Правове життя сучасної України: м-ли міжнар. наук. конф.* (м. Одеса,

20-21 квіт. 2012 р.). О.: Фенікс, 2012. Т. 2. С. 31-33

Погорецький М., Бусол О. Удосконалення механізму декларування доходів та видатків осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та членів їх сімей як один із чинників зниження рівня корупції в Україні. *Вісник Нац. акад. прокуратури України*. 2009. № 2. С. 85-92

Т е м а 7 . Обмеження публічних службовців, пов'язані із запобіганням корупційним та пов'язаним із корупційними правопорушенням

П л а н

Питання для обговорення

1. Поняття обмежень публічних службовців, пов'язаних із запобіганням корупційним та пов'язаним із корупційними правопорушеннями (антикорупційних обмежень), їх види та значення.
2. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
3. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними.
4. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
5. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
6. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

З а в д а н н я

13. Щодо сільського голови Н-кої сільської ради К. було складено протокол про адміністративне правопорушення передбачене ч.1 ст. 172-5 КУпАП. Згідно із протоколом К., перебуваючи на посаді сільського голови отримав дарунки: три кни-

ги загальною вартістю 8150 грн.

З пояснень К. вбачається, що подарункове видання Конституції України він отримав у якості дарунку від одного чоловіка, якого він майже не знає, бачив лише декілька разів. К. зустрічався з чим чоловіком за проханням свого знайомого 05.06.2020 р. у своєму транспортному засобі, де той і залишив цей подарунок, пояснивши, що це просто маленький сувенір. К. сказав цьому чоловіку, що подарунок йому не потрібен, однак той сказав, що йому нема куди його подіти, залишив у транспортному засобі і пішов геть. Як потім було з'язовано, таке видання Конституції України коштує 2500 грн.

Також, на свій день народження 03.09.2020 р. К. отримав від колег видання «Україна – Європейська країна», вартість якого становить 650 грн., та отримав від свого тестя раритетне видання Тараса Шевченка «Кобзар» вартістю 5000 грн.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

14. Щодо С., який займає посаду керівника економічного відділу обласної державної адміністрації С-ї області 16.10.2020 р. було складено протокол про адміністративне правопорушення передбачене ч.1 ст. 172-5 КУпАП. Згідно із протоколом С. отримав у подарунок від Л., яка працює в цьому ж відділі на посаді головного спеціаліста, годинник вартістю 15 тис. грн.

С. заперечував факт вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, обґрунтовуючи свою позицію тим, що Л. є близькою особою, а саме дружиною, з якою він повінчаний у церкві. Проте вказав, що офіційний шлюб органами реєстрації актів цивільного стану між ними не зареєстрований.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи наявні ознаки правопорушення, що передбачене ч. 1 ст. 172-5 КУпАП у діях С.?

15. До суду надійшов протокол від 10 листопада 2020 р. про вчинення О. адміністративного правопорушення за ч. 1 ст. 172-4 КУпАП. Згідно з протоколом О., працюючи на посаді головного спеціалісту департаменту інфраструктури Х-кої мі-

ської ради, з 15.05.2018 р. по цей час працює старшим головним редактором ТОВ «Науково-комерційна компанія «Атом» за трудовим договором. Як було встановлено, метою функціонування цього підприємства є отримання прибутку від комерційної діяльності. Щомісяця О. отримував від вказаного товариства на свою банківську картку 3 600 грн.

О. пояснив, що на цій посаді він здійснює аналіз, систематизацію та внесення наукових даних, опублікованих у періодичних наукових виданнях в області, взаємозв'язку між структурою та властивостями неорганічних сполук, які використовуються для бази даних Полінга.

Також О. є аспірантом і науковим співробітником Харківського національного університету радіоелектроніки.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи є в діях О. ознаки адміністративного правопорушення за ч. 1 ст. 172-4 КУпАП?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про статус гірських населених пунктів: Закон України від 15.02.1995 р. *Відом. Верхов. Ради України*. 1995. № 9. – Ст. 58 (з наступ. змін. та допов.)

Рішення у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 2 частини першої статті 7, пункту 2 розділу VIII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про засади запобігання і протидії корупції“: рішення Конституційного Суду України від 13.03.2012 р. *Офіц. вісн. України*. 2012. № 23. Ст. 888.

Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як дарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям: постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2011р. *Там само*. 2011. № 91. Ст. 3302

Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських: постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/647-95-п/print144283237543-6564>.

Антикорупційні обмеження щодо осіб, які припинили діяльність, пов'язану із виконанням функцій держави та місцевого самоврядування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.01.2012 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0001323-12>

Одержання дарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави та місцевого самоврядування: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. // URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>

Антикорупційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посіб. / С. М. Клімова, Г. С. Крайник, С. Н. Ніколайчук та ін.; за заг. ред. А. В. Роздайбіди. Х.: МАДРИД, 2014. С. 31-64.

Дмитрієв Ю. Спеціальні обмеження та заборони для державних службовців як засіб запобігання корупції. *Вісник. Право знати все про податки і збори*. 2015. № 20. С. 29-32.

Іванова А. Є. Проблема обмеження щодо сумісництва та суміщення діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, як захід, що спрямований на запобігання корупції. *Юрист України : наук.-практ. журн*. 2015. № 3/4. С. 12-14.

Панфілов О. Є. Порухення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви) як корупційне правопорушення. *Наше право*. 2013. № 1. Ч. 1. С. 61-67.

Т е м а 8. Конфлікт інтересів публічних службовців: запобігання та врегулювання

П р а к т и ч н е з а н я т т я № 1

П л а н

Питання для обговорення

1. Конфлікт інтересів публічних службовців: поняття та види. Приватний інтерес як складовий елемент конфлікту інтересів. Тест на наявність (відсутність) конфлікту інтересів.
2. Усунення від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті.
3. Обмеження доступу до інформації.
4. Перегляд обсягу службових повноважень.
5. Здійснення повноважень під зовнішнім контролем.
6. Переведення та звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів.
7. Виконання посадовою особою дискреційних повноважень як передумова виникнення конфлікту інтересів.

Завдання

16. Сільський голова М., приймаючи участь у сесії сільської ради, проголосував позитивно за рішення, якими передбачалось преміювання М. та присвоєння йому сьомого рангу посадової особи місцевого самоврядування. По факту такого голосування прокурором був складений та надісланий до суду протокол про вчинення М. правопорушення, пов'язаного з корупцією, за ч. 1 ст. 172-7 КУпАП. У суді М. заперечував проти факту вчинення ним правопорушення, посилаючись на те, що депутати сільської ради, приймаючи відповідні рішення, свідомо знали, що вони стосувались М., а тому необхідності повідомляти їх про наявність конфлікту інтересу у М. не було.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення, на Вашу думку, має прийняти суд?

17. Директор державного підприємства «К-й заклад культури» (посадова особа юридичної особи публічного права) має у підпорядкуванні свою дружину. Положенням Статуту підприємства передбачено, що директор визначає умови оплати праці працівників та застосовує заходи матеріального заохочення, накладає на працівників стягнення.

Зробіть юридичний аналіз кожної з вищевказаних ситуацій, посилаючись на положення чинного законодавства. Визначте в яких ситуаціях директор реалізовував дискреційні повноваження. Вкажіть в яких ситуаціях наявні ознаки конфлікту інтересів.

А) Директор встановив дружині надбавку в розмірі 20 % до посадового окладу за те, що останній присвоєно звання Заслуженої артистки України

Б) застосував захід дисциплінарної відповідальності у виді догани.

В) застосував заохочення у вигляді премії 100 % посадового окладу за особливі заслуги.

Г) застосував заохочення у вигляді премії 20% посадового окладу до усіх працівників підприємства (включаючи себе та дружину) з приводу святкування Дня незалежності України.

18. Керівником державного органу, відповідно до Закону України «Про державну службу» з урахуванням стажу державної служби (перебування на посаді державної служби), встановлено надбавку за вислугу років собі особисто на рівні 3% посадового окладу.

Зробіть юридичний аналіз вказаної ситуації, посилаючись на положення чинного законодавства. Обґрунтуйте, чи наявний в цій ситуації конфлікт інтересів.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України.* 2014. № 87. Ст. 2474.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. // *Там само.* 2016. № 3. Ст. 149.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. *Відом. Верхов. Ради України.* 2001. № 33. Ст. 175.

Методичні рекомендації щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів: рішення Національного агентства з

питань запобігання корупції від 29.09.2017 р. № 839. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0839884-17>.

Методичні рекомендації щодо передачі в управління підприємств та/або корпоративних прав з метою запобігання конфлікту інтересів: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 14.07.2016 р. № 2 // URL : https://nazk.gov.ua/sites/default/files/metodychni_rekomendaciy_ikorporatyvni_prava_0.pdf.

Посібник ОЕСР з питань врегулювання конфліктів інтересів на державній службі. URL: <http://www.acrc.org.ua/assets/files/biblioteka/Врегулювання%20конфліктів%20інтересів%20на%20державній%20службі.pdf>

Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи, затв. наказом Міністерства юстиції України від 24.04.2017 р. №1395/5. URL : <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17/paran8>.

Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, затв. постановою Кабінету Міністрів України № 1298 від 30.08.2002 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF?find=1&text=%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6#w11>.

Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки, зщатв. наказом Міністерства культури України № 745 від 18.10.2005 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1285-05>.

Василевська Т. Конфлікт інтересів як проблема етики державного службовця. *Вісник Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. 2007. № 3. С. 58-66

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. С. 524.

Токар-Остапенко О. В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейсь-

кого досвіду в Україні. Київ: НІСД, 2013. 48 с.

Янюк Н. Конфлікт інтересів як причина корупції на публічній службі: правові засоби запобігання і протидії. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. Вип. 55. С. 139-146

Тема 9. Антикорупційна експертиза та інші механізми протидії корупції у публічній службі

П л а н

Питання для обговорення

1. Антикорупційна експертиза: поняття і порядок проведення.
2. Спеціальна перевірка щодо публічних службовців.
3. Заборона на одержання пільг, послуг і майна органами державної влади та місцевого самоврядування.
4. Вимоги, які ставляться до публічних службовців, щодо прозорості та доступу до інформації.
5. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення : формування порядку ведення.

З а в д а н н я

19. Для проведення спеціальної перевірки О., який претендує на зайняття посади заступника керівника структурного підрозділу територіального управління в К-ій області Державної судової адміністрації України попросили надати наступні документи: 1) письмову згоду на проведення спеціальної перевірки; 2) автобіографію; 3) копію паспорта громадянина України; 4) копію довідки про присвоєння індивідуального податкового номеру; 5) копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних); 6) копії документів про освіту, вчені звання та наукові ступені; 7) довідку про допуск до державної таємниці (у

разі його наявності); 8) довідку про наявність електронного ключа; 9) довідку про відсутність судимості.

Зробіть юридичний аналіз ситуації..

20. Ознайомитися з Єдиним державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (URL : corruptinfo.nazk.gov.ua/). Визначте порядок та підстави надання інформації з Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. *Там само*. 2014. № 82. Ст. 2317.

Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. *Там само*. 2011. № 10. Ст. 446.

Порядок проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171. *Там само*. 2015. № 28. Ст. 812.

Деякі питання проведення антикорупційної експертизи: наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15#n7>.

Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи: наказ Міністерства юстиції України від 24.04.2017 р. № 1395/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#n8>.

Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.05.2012 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-12>.

Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення,

затверджене Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції 09.02.2018 р. № 166. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18#n13>.

Запобігання корупції в органах державної влади шляхом проведення спеціальної перевірки: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 19.07.2012 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0028323-12>.

Дмитрієв Ю. Спеціальна перевірка державних службовців як основний механізм запобігання корупції. *Вісник. Право знати все про податки і збори*. 2015. № 27/28. С. 44-46

Серьогін С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади. *Університетські наукові записки*. 2009. № 4. С. 284-289.

Смородинський В. Проблема впровадження люстраційних процедур очищення державної влади: європейський і вітчизняний досвід. *Право України*. 2015. № 5. С. 111-120.

Тема 10. Адміністративна відповідальність публічних службовців за правопорушення, пов'язані із корупцією

П л а н

Питання для обговорення

1. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією.
2. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією: характеристика складів.
3. Адміністративні стягнення, що застосовуються до правопорушника за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією.
4. Особливості провадження в справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.
5. Процесуальна роль прокурора у в справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.

З а в д а н н я

21. 15.08.2019 р. до суду надійшов протокол від

10.08.2019 р. про адміністративне правопорушення, передбачене ч.1 ст.172⁵ КУпАП, стосовно голови Д-кої районої державної адміністрації С. Згідно із протоколом, С. займаючи вказану вище посаду одночасно був засновником та головою громадської організації «Віче». 15.07.2018 р. у своєму службовому кабінеті С. надав К. лист на бланку ГО «Віче» із власним підписом з проханням перерахувати благодійну допомогу на банківський рахунок №11111.

К. вважаючи, що надання матеріальної допомоги позитивно вплине на вирішення його питання, 31.07.2018 р. перерахував на вказаний рахунок 2000 грн. (в матеріалах справи є квитанція №333).

В якості доказів до протоколу долучено, зокрема, такі матеріали: 1) постанова слідчого від 15.06.2019 р. про закриття кримінального провадження стосовно С. за відсутності в його діях складу кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.191 КК України; 2) інформаційну довідку банку про те, що всі кошти, які перераховувалися на рахунок №11111, відкритий для обслуговування кредитної картки С. в подальшому автоматично зараховувалися на погашення кредиту, одержаного С.; 3) протокол допиту секретаря ГО «Віче» П., який відзначив, що рахунки ГО у банківських установах для отримання благодійної допомоги не відкривалися.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має прийняти суд?

22. До суду 11.01.2019 р. надійшли протокол від 10.01.2019 р. про адміністративне правопорушення, передбачене ч.1 та ч.2 ст.172⁷ КУпАП, стосовно голови Р-кої обласної ради І. Згідно із протоколами, І. будучи депутатом Р-кої обласної ради, 25.12.2017 р. взяв участь у голосуванні за включення до бюлетеня його прізвища як кандидата на посаду голови ради, а потім безпосередньо у голосуванні за кандидата на посаду голови обласної ради (результат 49 –за; 34 – проти), при цьому не вжив заходів щодо запобігання конфлікту інтересів.

Наявність конфлікту інтересів у протоколі обґрунтована тим, що до призначення на посаду він був приватним підприє-

мцем, тривалий час діяльності не здійснював, тому обрання його на керівну посаду гарантувало йому заробітну плату, надбавки та преміювання, а також пільги, у зв'язку із посадою. Крім того, його близькі родичі (батько, тесть, брат) є засновниками і керівниками приватних підприємств, які здійснюють діяльність на території цієї області у сфері будівництва, торгівлі та реклами, що могло вплинути на об'єктивність і упередженість його рішень в цих сферах у разі обрання на посаду.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Яке рішення має прийняти суд?

23. Особа А., яка є головою сільської ради, виписала собі премію у розмірі 2 тис. грн., чим вчинила правопорушення, що передбачене ч. 3 ст. 172-7 КУпАП.

К-й районний суд м. Дніпра виніс рішення, яким звільнив порушника від адміністративної відповідальності і обмежився усним зауваженням. Приймаючи рішення, суд взяв до уваги, що в особи А. на вихованні знаходиться троє малолітніх дітей, щире каяття у вчиненому, а також усунення до розгляду справи в суді допущених порушень законодавства, а саме повернення коштів після виписаної собі премії. Крім того, суд вказав, що правопорушення не завдало й не могло завдати істотної шкоди правам і охоронюваним законом інтересам окремих громадян, відповідній територіальній громаді, державі чи іншим особам, захист яких здійснюється законом «Про запобігання корупції».

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи законне рішення Суду?

Список нормативно-правових актів та літератури

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіц. вісн. України*. 2014. № 87. Ст. 2474.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. // *Там само*. 2016. № 3. Ст. 149.

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. *Там са-*

мо. 2001. № 21. Ст. 920.

Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 р. *Відом. Верхов. Ради України*. 1984. № 51. Ст. 1122.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і в органах місцевого самоврядування: монографія / ред.: Ю. В. Ковбасюк, В. Л. Федоренко. К.: Ліра-К, 2016. 524 с.

Дьомін Ю. Відсторонення та звільнення з посад осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з ними правопорушення. *Вісник прокуратури*. 2016. № 2. С. 84-91.

Овчаренко О. М. Деякі питання протидії корупції в державному секторі (за матеріалами аналізу судової практики 2008-2011 років). *Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр.* Х.: Право. 2012. Вип. 23. С. 121-134.

Настюк В. Я., Крайник Г. С. Проблеми адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в Україні. *Право України*. 2015. № 12. С. 48-57.

Панфілов О. Є. Особливості провадження в справах про адміністративні корупційні правопорушення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 4. С. 150-154.

5. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Галузь, напрям, освітній рівень	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
Кількість кредитів ECTS: 4,0	08 “Право”	Лекції: 20 Практичні заняття: 20
Загальна кількість годин: 120	081 “Право” “Магістр”	Самостійна робота: 80 Види контролю: поточний контроль (ПК), диференційований залік (ПКЗ)

Організація поточного контролю

Поточний контроль знань (далі – ПК) здійснюється під час проведення практичних занять. Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння студентами матеріалу навчальної дисципліни, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст тем та розділів курсу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об’єктом ПК знань студентів є:

– систематичність та активність роботи на лекціях,

практичних заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, рівень знань, активність при обговоренні питань тем курсу, інші форми роботи);

– виконання завдань для самостійного опрацювання.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем після вивчення тем.

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

практичні заняття та інші види аудиторних занять – 80 балів;

виконання та захист підсумкової письмової роботи студентом – 20 балів;

Разом максимально 100 балів.

Диференційований залік з навчальної дисципліни виставляється студенту у разі набрання в результаті роботи на практичному занятті та захисту підсумкової письмової роботи від 60 до 100 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота студента виконується у формі підсумкової письмової роботи. Виконання роботи є обов'язковою умовою отримання заліку за навчальною дисципліною.

За результатами захисту підсумкової письмової роботи студент може отримати 0, 5, 10, 15, 20 балів, при цьому 0 балів унеможливорює отримання диференційованого заліку з навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання студентів при захисті підсумкової письмової роботи:

Кількість балів	Критерії оцінювання результатів навчання
20	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота не містить методологічних помилок, є посилення на джерела та власні висновки.

	3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
15	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. 2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела та власні висновки. 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
10	1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, власні висновки. 3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументацією окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
5	1. Робота оформлена помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. 2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. 3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
0	1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки. 2. При захисті роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію. 3. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню студентами матеріалу з навчальної дисципліни “Протидія корупції у публічній службі”, формуванню у них вмінь та навичок самостійно одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи студентів є:

- опрацювання літератури відповідно до тем лекцій;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять;
- робота в інформаційних мережах;
- складання конспектів за темами, що виносяться на самостійне вивчення.

Під час самостійної роботи студент повинен опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативно-правові акти, практику до тем, що виносяться на практичні заняття.

З М І С Т

Вступ.....	5
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	8
Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	9
Тема 1. Організаційно-правові засади протидії корупції у публічній службі.....	9
Тема 2. Правила етичної поведінки публічних службовців	11
Тема 3. Захист викривачів.....	15
Тема 4. Зарубіжний досвід у сфері протидії корупції у публічній службі.....	17
Тема 5. Фінансовий контроль у публічній службі: поняття та система заходів	21
Тема 6. Правові засади та порядок здійснення деклараування	23
Тема 7. Обмеження публічних службовців, пов'язані із запобіганням корупційним та пов'язаним із корупційними правопорушенням	26
Тема 8. Конфлікт інтересів публічних службовців: запобігання та врегулювання	29
Тема 9. Антикорупційна експертиза та інші механізми протидії корупції у публічній службі	33
Тема 10. Адміністративна відповідальність публічних службовців за правопорушення, пов'язані із корупцією.....	35
Поточний контроль знань студентів.....	39
Індивідуальні завдання	40
Самостійна робота студентів	42
Зміст.....	43

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ**

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ
У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ”**

**(другий (магістерський) освітньо-кваліфікаційний рівень
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)**

для студентів магістратури

**Харків
2021**

Методичні матеріали і рекомендації до вивчення навчальної дисципліни “Протидія корупції у публічній службі” (другий (магістерський) освітньо-кваліфікаційний рівень галузі знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) для студентів магістратури / уклад.: М. С. Ковтун. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 47 с.

У к л а д а ч : М. С. Ковтун

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**“ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ
У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ”**

**(другий (магістерський) освітньо-кваліфікаційний рівень
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”
для студентів магістратури**

Укладач: КОВТУН Марина Сергіївна

Відповідальний за випуск

Редактор
Комп’ютерна верстка